

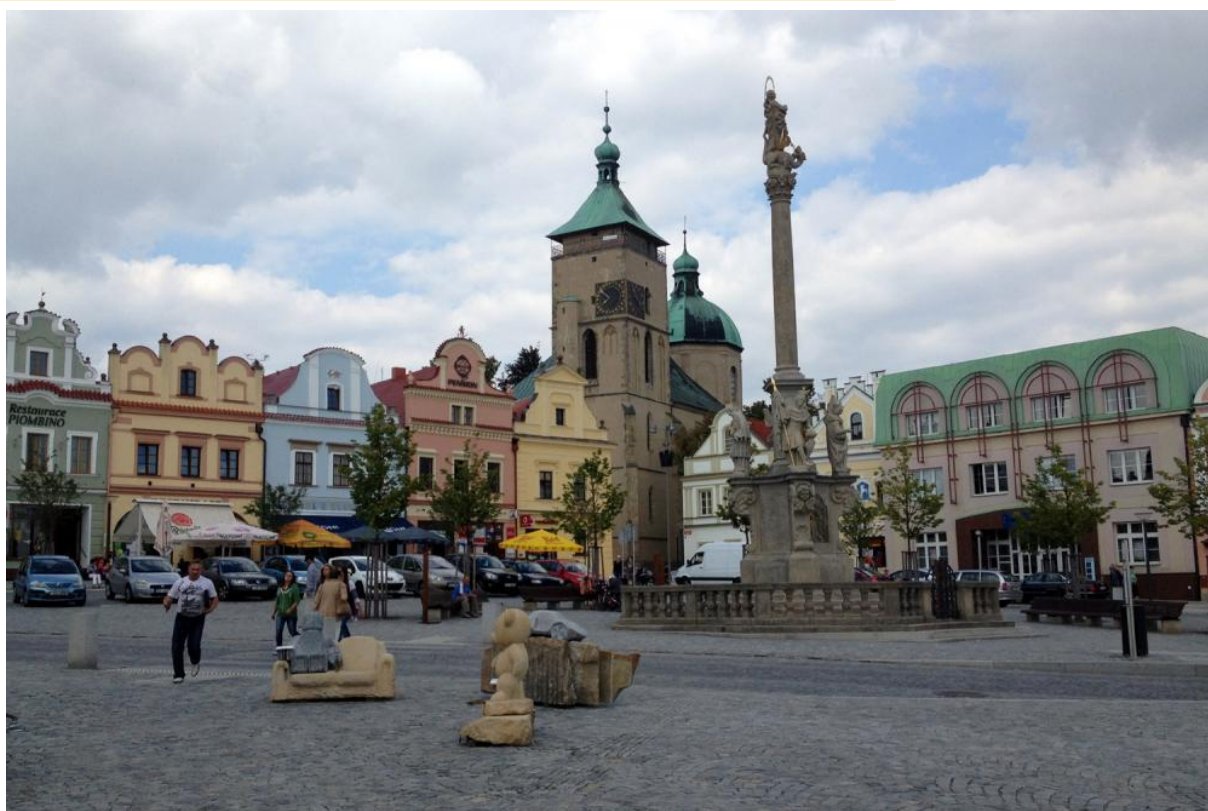


EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Hodnoticí zpráva o dopadu projektu v lokalitě

Havlíčkův Brod



Kristýna Drápalová

Červenec, 2021



MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR



Agentura
pro sociální začleňování

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586.
Více na www.socialni-zaclenovani.cz.



Obsah

Obsah	2
Seznam příloh	3
Seznam grafů	3
Seznam tabulek	3
1. Seznam použitých zkratk	4
2. Manažerské shrnutí	5
3. Základní terminologie	7
3.1 Sociální vyloučení	7
4. Metodologie a cílová skupina	8
4.1 Cíle / evaluační otázky	8
4.2 Předmět evaluace	9
4.3 Metodologie	9
4.4 Limity evaluace	10
5. Popis výchozího stavu vzdělávacího systému a kontextu v lokalitě	11
6. Zhodnocení cílů MPI a jejich naplnění	17
7. Zhodnocení rizik při plnění cílů (obecná rizika i konkrétní rizika v řešené lokalitě)	27
8. Výsledný stav vzdělávacího systému a doporučení do budoucna	28
8.1 Adresnost / relevance	28
8.2 Konzistence	29
8.3 Koordinace a synergie	29
8.4 Udržitelnost	29
8.5 Shrnutí hlavních zjištění	29
8.6 Doporučení	30
8.6.1 Hlavní doporučení pro lokalitu Havlíčkův Brod	30
8.6.2 Doporučení adresovaná ASZ	31
8.6.3 Systémová doporučení (pro MŠMT)	31
9. Zdroje a literatura	32
10. Přílohy	33



Seznam příloh

Příloha 1: Harmonogram evaluace	33
---------------------------------------	----

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj počtu žáků v jednotlivých ZŠ za školní roky 2016/17 až 2020/21	13
Graf 2: Vývoj počtu žáků se SVP v jednotlivých ZŠ za školní roky 2016/17 až 2020/21	14
Graf 3: Počet žáků opakujících ročník celkem za všechny ZŠ ve městě Havlíčkův Brod dle typu třídy ve školním roce 2016/17 až 2020/21.....	15

Seznam tabulek

Tabulka 1: Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami v jednotlivých ZŠ ve městě Havlíčkův Brod ve školním roce 2020/21	13
Tabulka 2: Vývoj podílu počtu žáků ukončivších povinnou školní docházku v 7. a 8. ročníku na celkovém počtu žáků ukončivších docházku dle typu třídy ve školním roce 2015/16 až 2019/20	14
Tabulka 3: Vývoj počtu žáků ukončivších povinnou školní docházku v 7., 8. a 9. ročníku za všechny základní školy v městě Havlíčkův Brod dle typu třídy ve školním roce 2015/16 až 2019/20	15
Tabulka 4: Vývoj podílu počtu žáků opakujících první ročník na všech žácích v první třídě dle školy a typu třídy ve školním roce 2016/17 až 2020/21.....	16
Tabulka 5: Zhodnocení cílů MPI a jejich naplnění – strategický cíl 1.2	17
Tabulka 6: Zhodnocení cílů MPI a jejich naplnění – strategický cíl 2.1	18
Tabulka 7: Zhodnocení cílů MPI a jejich naplnění – strategický cíl 2.2	20
Tabulka 8: Zhodnocení cílů MPI a jejich naplnění – strategický cíl 2.3	21
Tabulka 9: Zhodnocení cílů MPI a jejich naplnění – strategický cíl 3.1	24
Tabulka 10: Rizika uváděná v MPI města Havlíčkův Brod pro období 2018-2020	27



1. Seznam použitých zkratek

ASZ	Agentura pro sociální začleňování (odbor Ministerstva pro místní rozvoj ČR)
CDM	Centrum dětí a mládeže
ČSÚ	Český statistický úřad
ČŠI	Česká školní inspekce
DVPP	další vzdělávání pedagogických pracovníků
IKV	inkluzivní a kvalitní vzdělávání
KPSVL	Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám
KŽV	odlišné kulturní prostředí nebo jiné životní podmínky dítěte
LMP	lehké mentální postižení
MPI	Místní plán inkluze
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
MÚ	městský úřad
NNO	nevládní nezisková organizace
NZDM	nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
OP Z	Operační program Zaměstnanost
ORP	obec s rozšířenou působností
OSPOD	Orgán sociálně právní ochrany dětí
PO	podpůrné opatření
PPP	pedagogicko-psychologická poradna
PŠD	povinná školní docházka
SAS	sociálně aktivizační služby
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
SPC	speciálně pedagogické centrum
SPSZ	Strategický plán sociálního začleňování
SŠ	střední škola
SVL	sociálně vyloučená lokalita/lokality
SVP	speciální vzdělávací potřeby
ŠZ	Školský zákon
ZŠ	základní škola

Licence Creative Commons: CC-BY – uveďte původ, Česká republika
creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/cz/



Poděkování

Autorka evaluace děkuje všem respondentům v lokalitě za vynikající spolupráci v rámci uskutečněných rozhovorů.



2. Manažerské shrnutí

Za hlavní intervenci ASZ v lokalitě Havlíčkův Brod v oblasti inkluzivního vzdělávání je považováno strategické plánování společně s obcí, jehož výsledkem je vytvoření a naplňování tzv. Místního plánu inkluze (dále jen MPI). Cílem výsledkové evaluace je proto ověřit, nakolik tento plán splnil jako strategický dokument svůj účel z hlediska reálných výsledků v oblasti inkluzivního vzdělávání a nakolik byly naplněny jeho strategické cíle. V případě, že výsledků dosaženo spíše nebylo, se pak evaluace též zaměřuje podrobněji na vhodnost zacílení MPI vzhledem k potřebám v MPI identifikovaným. V rámci evaluace byla stanovena pouze jedna hlavní evaluační otázka: *Jakou změnu podnítl dokument MPI mezi aktéry v území?*

Stručný úvod o lokalitě Havlíčkův Brod

Mezi lokalitami, které spolupracují s ASZ, patří město Havlíčkův Brod spíše k větším lokalitám. Nachází se zde pět ZŠ, jedna speciální ZŠ a pět MŠ, přičemž jedna z nich organizuje devět pracovišť. V září roku 2021 také začne fungovat nová mateřská škola Mateřská škola U Školy realizovaná z projektu IROP. V lokalitě je velmi aktivní MAS Královská stezka. Výhodou lokality je, že je zde pouze výjimečná existence lokalit s výraznější koncentrací sociálně vyloučených obyvatel ve městě.

Metodologie

Dopadová evaluace vychází z kvantitativních i kvalitativních metod zkoumání, které i přesto, že mají své limity, dohromady umožňují podat komplexnější kontextuální hodnocení dopadů intervencí. Hlavním zdrojem dat nicméně byly individuální polostrukturované rozhovory, které poskytli klíčoví aktéři lokality. Předkládaná zjištění tedy odrážejí subjektivní pohled těchto respondentů. Většina rozhovorů probíhala formou online rozhovorů přes streamovací služby či telefonicky. Sběr dat se uskutečnil v květnu a červnu 2021. Celkem bylo realizováno 13 rozhovorů.

Hlavní zjištění z dopadové evaluační zprávy

K vyhodnocení Místního plánu inkluze lze závěrem konstatovat, že pět strategických cílů přesně navazuje na problémy a tematické oblasti definované v MPI. Všichni oslovení respondenti znali MPI, jeho obsah z hlediska navržených cílů a aktivit. Dle respondentů byl zájem naplňovat aktivity uvedené v MPI, díky tomu se většina aktivit realizovala. V rámci průběžného vyhodnocení MPI bylo zjištěno, že většina aktivit, za které odpovídalo město Havlíčkův Brod, byla realizována.

Nicméně dle názorů respondentů by se většina aktivit uskutečnila i bez jejich uvedení ve strategickém dokumentu MPI, jelikož aktéři jsou zvyklí zapojovat se do aktivit, které jsou financovány prostřednictvím podpory ze Šablon. Tudíž lze říci, že dokument MPI podnítl mezi aktéry v území změnu především v rámci předškolního vzdělávání (výstavba nové budovy školky) a také v tom, že došlo k zavedení supervizí na některých školách.

Respondenti mluvili celkově o zahájení spolupráce s ASZ v oblasti vzdělávání z důvodu výstavby Mateřské školy U Školy. Pokud jde o ostatní aktivity uvedené v MPI, respondenti měli



pocit, že dané činnosti v lokalitě dělají i bez spolupráce s ASZ. Tedy dle jejich názoru mimo investiční projekt spolupráce s ASZ přinesla málo nového.

Významnou roli v tom sehrála skutečnost, že lokalita nechtěla žádat o podporu u výzvy č. 02_16_039, protože se obávala administrativní zátěže, kterou příprava projektu i jeho realizace přináší. Akteři se vyjadřovali, že je pro ně již velká zátěž administrovat aktivity ze Šablon. Tudíž na sebe již nechtěli vzít další takovou zátěž, zároveň KIV ani jiný pracovník AZS toto za ně nemohl převzít. Nicméně někteří akteři se mylně domnívali, že ASZ toto za ně vyřeší. Tudíž, jak již bylo uvedeno výše, většina aktivit navržených v MPI, které byly navázány na strategické cíle, počítaly s financováním skrze Šablony.

Je také nutné dodat, že z pohledu konzultantek inkluzivního vzdělávání nebylo vhodné zahájit spolupráci s daným městem. Lokalita neměla „velké problémy“ v souvislosti s inkluzivním vzděláváním jako některé jiné lokality, se kterými ASZ spolupráci zahájila. Téma inkluzivního vzdělávání je v lokalitě spíše dostatečně řešeno školami i MAS¹, jejíž pracovní skupiny a jednání se místy duplikovaly s aktivitami ASZ v oblasti vzdělávání.

Nejdůležitější doporučení pro lokalitu Havlíčkův Brod:

- Zajistit sledování využívání psychologických intervencí, příp. formu podpory upravit.
- Zvážit zapojení se do projektů zaměřujících se na inkluzivní vzdělávání např. do výzev ESIF, než jen zapojení se do Šablon

Nejdůležitější doporučení pro MŠMT:

- Zajištění možnosti získání dostatečných finančních prostředků do rozpočtu škol, včetně volby výše úvazku na základě potřeby, nikoliv na základě striktně centrálně stanovených podmínek.

¹ MAS Královská stezka pro školy pořádá např. různé semináře na zakázku, workshopy. V minulosti MAS školám zařídila exkurzi do školy, která se specializuje na vzdělávání cizinců.



3. Základní terminologie

Agentura pro sociální začleňování byla v roce 2008 ustavena jako ústřední nástroj státní správy pro řešení sociálního začleňování. Jejími dvěma základními úkoly je zajištění podpory obcím v procesu sociální integrace a odborná koordinace řešení sociálního vyloučení na národní úrovni. ASZ podporuje obce a města v tom, aby mohly plnit svoji funkci v zajišťování rovného přístupu ke vzdělávání, bydlení, zaměstnání, zdravotní péči a dalším zdrojům a institucím všem svým občanům bez ohledu na jejich sociální status.

Základním nástrojem ASZ při řešení sociálního vyloučení v konkrétní obci je **sítování a propojování relevantních místních aktérů**, které je nezbytným předpokladem pro implementaci integračních procesů. K tomu slouží tzv. **lokální partnerství** (dále jen LP), platforma, v jejímž rámci se koordinovaně řeší jednotlivé problematické oblasti prostřednictvím vytčení strategických cílů a naplňování konkrétních opatření pro jejich naplňování. Obec vytváří ve spolupráci s pracovní skupinou pro vzdělávání a zástupci ASZ (lokální konzultant a konzultant pro inkluzivní vzdělávání) **Místní plán inkluze v oblasti vzdělávání** (dále jen MPI).

Cílem MPI je systematizace opatření na podporu inkluzivního vzdělávání v obci v rámci místní vzdělávací soustavy. Plán je vypracován na dobu 3 let. Návrh plánu obsahuje identifikaci problémů v oblasti inkluzivního vzdělávání a rámcový návrh možných opatření řešících daný problém. Opatření přijatá v rámci MPI řeší především problematiku zvýšení kvality vzdělávání dětí a žáků s potřebou podpůrných opatření, zejména zvýšení kvality vzdělávání dětí a žáků socioekonomicky znevýhodněných a pocházejících z odlišného kulturního prostředí, tj. dětí a žáků žijících v sociálně vyloučených lokalitách či ohrožených sociálním vyloučením, a problematiku desegregace škol.

MPI je zpracován v kontextu předpokládaného demografického a sociálně ekonomického vývoje a s ohledem na efektivitu vzdělávací soustavy v místě s ohledem na počty výše zmíněných skupin. Pro nastavení opatření také slouží analýza místní vzdělávací sítě, která popisuje místní vzdělávací síť jak kvalitativně, tak kvantitativně.

ASZ je zprostředkujícím aktérem, který nemá přímý vliv na stav sociálního vyloučení a sociálně vyloučených lokalit v obcích. V současné době je nejsilnějším nástrojem vlivu na obce v rukou ASZ **Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám** (KPSVL), který umožňuje obcím spolupracujícím s ASZ exkluzivně podávat projekty do uzavřených nesoutěžních výzev, kde jsou pro ně předem alokovány značné finanční zdroje. Projektové poradenství² v rámci KPSVL se tak stává zásadní intervencí ASZ ovlivňující řešení sociálního začleňování v obcích.

3.1 Sociální vyloučení

Pod pojmem **sociální vyloučení** chápeme proces vylučování lidí nebo skupin lidí na okraj společnosti, do chudoby a izolace. Tento způsob vyloučení se projevuje na různých úrovních, např. sociální, prostorové, ekonomické či symbolické. Sociálně vyloučení se nacházejí v situaci, kdy mají ztížený přístup ke zdrojům běžně dostupným většině obyvatel, a zároveň s

² Projektovým poradenstvím v tomto smyslu rozumíme „odbornou podporu územních celků a jejich partnerů při přístupu k čerpání fondů EU, zejména v návaznosti na KPSV 2021+, včetně vydávání stanovisek o souladu projektů s PSZ“ (ASZ 2021).



tím se snižuje jejich schopnost udržovat sociální kontakty s obyvateli mimo situaci sociálního vyloučení. Současně se snižuje možnost jejich participace na organizaci sociálního života a účasti v rozhodování. Se sociálním vyloučením je často spojena určitá míra stigmatizace ze strany většinové společnosti.

Mezi základní indikátory sociálního vyloučení patří materiální chudoba, dlouhodobá nezaměstnanost, závislost na dávkách v hmotné nouzi, nízká kvalita a nejistota v bydlení, ztížený přístup ke kvalitnímu společnému vzdělávání, vysoká míra zadlužení, výskyt rizikového chování, kriminality a vysoká míra migrace. Kombinace těchto faktorů brání zasaženým jedincům či rodinám v integraci či plnohodnotném životě a na různých úrovních je vylučuje ze společnosti. Každý z uvedených aspektů sociálního vyloučení může být v různých lokalitách a u různých jejich obyvatel zastoupen v jiné míře. Různé kombinace intenzity těchto jevů pak vytváří charakter jednotlivých lokalit, které se stejně jako lokální kontext mnohdy výrazně liší.

Pokud dochází k vyšší koncentraci osob s kombinací několika nebo všech výše zmíněných ukazatelů, hovoříme o **sociálně vyloučené lokalitě** (dále jen SVL). Sociálně vyloučené lokality obvykle vznikají působením systémových aktérů či tržních mechanismů. Při jejich vzniku lze sledovat vnější příčiny tohoto procesu, jako jsou zákonné normy, tržní mechanismy a stanoviska zbytku společnosti, i faktory vnitřní, které se často mezigeneračně reprodukují (např. životní styl samotných sociálně vyloučených). Specifickou roli v sociálním vyloučení hraje etnicita. V českém kontextu se pak jedná o etnicitu romskou. Je však nutné důrazně se vyhradit proti zaměňování pojmu sociální vyloučení s příslušností k romskému etniku, stav vyloučení ze společnosti může postihnout kohokoliv neohledně na jeho etnickou příslušnost.

Dopady sociálního vyloučení na oblast vzdělávání jsou komplexní a projevují se v několika rovinách. Obecně lze ale říct, že děti/žáci vyrůstající v prostředí sociálního vyloučení mají menší vzdělanostní šance a jsou častěji předurčeny ke školnímu neúspěchu než jejich vrstevníci.

4. Metodologie a cílová skupina

4.1 Cíle / evaluační otázky

Za hlavní intervenci ASZ v lokalitě v oblasti inkluzivního vzdělávání je považováno strategické plánování společně s obcí, jehož výsledkem je **vytvoření a naplňování tzv. Místního plánu inkluze (dále MPI)**. Cílem výsledkové evaluace je proto ověřit, nakolik tento plán **splnil jako strategický dokument svůj účel z hlediska reálných výsledků v oblasti inkluzivního vzdělávání** a nakolik byly naplněny jeho strategické cíle. V případě, že výsledků dosaženo spíše nebylo, se pak evaluace též zaměřuje podrobněji na **vhodnost zacílení MPI vzhledem k potřebám** v MPI identifikovaným. V rámci evaluace je stanovena pouze jedna hlavní evaluační otázka:

Hlavní evaluační otázka: Jakou změnu podnítl dokument MPI mezi aktéry v území?

Otázka je zodpovězena skrze **vyhodnocení jednotlivých strategických cílů MPI**. Podle těchto cílů je strukturována celá analytická část zprávy. Nahrazují tak evaluační podotázky.



Konkrétně se jedná o **5 hlavních** (strategických) **cílů**:

- **Strategický cíl:** Žáci a rodiče znají a dodržují společně nastavená pravidla chování, jednání a komunikace jak v průběhu vyučování, tak při kontaktu se školou.
- **Strategický cíl:** Pedagogové škol v dostatečné míře a dostatečně kvalitně reagují na aktuální potřeby rodičů.
- **Strategický cíl:** O celkové klima základních škol, včetně klimatu učitelského sboru a třídních kolektivů, je průběžně pedagogy i specialisty pečováno.
- **Strategický cíl:** Mateřská a základní škola poskytuje všem žákům, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, během výuky dostatečnou individuální podporu.
- **Strategický cíl:** Vzdělání patří mezi hlavní priority strategie rozvoje obce. Město Havlíčkův Brod koordinuje proces zavádění inkluzivních opatření, zapojuje relevantní aktéry a komunikuje s veřejností.

Ačkoli primární cílovou skupinou ASZ v rámci projektu je obec a místní institucionální aktéři, zvolená evaluační metoda šetří v rámci výsledkové zprávy dopady na cílovou skupinu v lokalitě (vliv spolupráce na institucionální aktéry řeší procesní evaluační zpráva). Tento přístup byl zvolen, protože **cílem výsledkové evaluace** je, kromě vyhodnocení MPI jako takového, zjistit, **zda v lokalitě v širším smyslu dochází nebo nedochází na poli IKV k zamýšleným změnám**, a získat doporučení pro ASZ i pro lokalitu pro budoucí období.

4.2 Předmět evaluace

Předmětem evaluace je Místní plán inkluze města Havlíčkův Brod, konkrétně posouzení, nakolik aktivity v tomto plánu uvedené reálně přispívají k naplňování strategických cílů stanovených v MPI. Pro zhodnocení naplnění jednotlivých cílů je zapotřebí znát konkrétní opatření, která aktéři v lokalitě realizovali. V kapitolách 6, 7 a 8 dopadové evaluační zprávy je proto nejprve uveden seznam **aktivit, které v rámci MPI proběhly včetně základního monitoringu**, do jaké míry aktivity byly nebo nebyly realizovány. U každé aktivity je uvedeno, zda byla splněna, splněna částečně, nebo nebyla realizována. Je třeba upozornit, že tyto tabulky v případě města Havlíčkův Brod vycházely především **z informací z realizovaných rozhovorů** s aktéry v lokalitě (viz níže).

Následně je v daných kapitolách uvedeno zhodnocení toho, jaké byly krátkodobé výsledky těchto aktivit a zda tyto aktivity vedly (resp. nakolik mohly vést) ke stanoveným cílům MPI. Vyhodnocení je členěno po jednotlivých strategických cílech MPI.

4.3 Metodologie

Evaluace vychází z kvantitativních i kvalitativních metod zkoumání, které i přesto, že mají své limity, dohromady umožňují podat komplexnější kontextuální hodnocení dopadů intervencí.



Hlavním zdrojem dat nicméně byly individuální polostrukturované **rozhovory**. Většina rozhovorů probíhala formou online rozhovorů přes streamovací služby či telefonicky. Sběr dat se uskutečnil v květnu a červnu 2021. Celkem bylo realizováno **13 rozhovorů**.

Kompletní harmonogram evaluace je uveden v příloze této závěrečné zprávy. Získaná data byla analyzována se zřetelem na zachování anonymity klíčových aktérů. Níže uvádíme přehled všech rozhovorů.

Zdroje dat:

- 1. Desk research** z veřejně přístupných zdrojů.
- 2. Data z výkazů MŠMT** za školní roky 2016/17 až 2020/21.
- 3. Polostrukturované rozhovory se zástupci ASZ:**
 - KIV č. 1 (od roku 2017 do roku 2019),
 - KIV č. 2 (od roku 2019)³.
- 4. Polostrukturované rozhovory s lokálními aktéry:**
 - **klíčoví zástupci města Havlíčkův Brod: 4 respondenti.**
 - **zástupci vzdělávacích institucí:**
 - zástupci ZŠ: **5 respondenti,**
 - zástupce MŠ: **1 respondent.**
 - **zástupci neziskového sektoru:**
 - **1 zástupce Oblastní charity Havlíčkův Brod.**
 - **zástupce MAS Královská stezka.**

Celkem tedy bylo realizováno 13 rozhovorů s **celkem 14 respondenty**⁴ (z toho 12 místních aktérů, 2 zástupci ASZ).

4.4 Limity evaluace

Evaluace dopadů spolupráce ASZ a obcí se sociálně vyloučenými lokalitami naráží na několik zásadních limitů. Některé z nich jsou obecnými metodologickými problémy evaluace sociálních jevů, jiné se týkají specifík práce ASZ. Je zde rovněž potřeba upozornit na aktuální pandemickou situaci a ztíženou terénní evaluační práci.

V úvodu je potřebné zmínit, že jde o interní evaluaci. Z povahy interní evaluace vyplývají možná rizika: ovlivnění komunikačních partnerů, reliability dat, příznivější a méně kritická analýza atd. Na odstranění těchto limitů existuje vnitřní kontrola pomocí mikrotýmů a garanta evaluace. Odbornost postupů evaluací je zároveň kontrolována interní oponentní skupinou.

³ V roce 2021 v lokalitě nepůsobila žádná KIV.

⁴ V jednom případě jsme v rámci jednoho rozhovoru mluvili se dvěma respondenty dohromady.



Specifickými omezeními vyplývajícími z povahy ASZ jako organizace a její činnosti, která jsme zmiňovali již v jedné z předchozích kapitol, je zejména rozpor mezi tím, že **primární cílovou skupinou ASZ je obec a místní institucionální aktéři**, avšak zvolená evaluační metoda šetří dopady intervencí na sociálně vyloučené osoby, které jsou pro ASZ sekundární, tedy nikoliv bezprostřední, cílovou skupinou. Již z tohoto východiska vyplývá, že činnost ASZ může mít pouze **zprostředkovaný vliv na vznik dopadů** v sociálně vyloučených lokalitách.

Zároveň musíme vzít úvahu také limity související s aktuálními omezeními realizace inkluzivního vzdělávání. Do jeho vývoje, stejně jako obecně do vývoje společnosti, silně **intervenuje velké množství vnějších faktorů**, např. **systémové nastavení** jednotlivých politik státu. Všechny integrační procesy jsou dlouhodobé povahy a projevují se až po delší době, od intervencí tedy nelze očekávat okamžitý dopad a změny v sociálně vyloučených lokalitách.

Jiný limit prováděné evaluace představuje **nedostatek dostupných relevantních dat** takřka ve všech oblastech intervencí, většinu dat tak musí evaluátor shánět sám. S tím souvisí i absence systematického průběžného **monitoringu naplňování MPI v lokalitě**.

5. Popis výchozího stavu vzdělávacího systému a kontextu v lokalitě

Z hlediska **vzdělanostní struktury** je možné pozorovat rozdíly mezi městem Havlíčkův Brod a celostátní a krajskou úrovní. Při posledním sčítání lidu v roce 2011 byl v Havlíčkově Brodě evidován vyšší podíl osob se vzděláním zakončeným maturitou. Město se nad celostátní úroveň rovněž pohybuje v případě podílů osob se středním vzděláním včetně vyučení. Zároveň v roce 2011 měl Havlíčkův Brod vyšší podíl osob s vysokoškolským vzděláním než Kraj Vysočina, ale zároveň nižší podíl osob s vysokoškolským vzděláním, než byl celostátní průměr⁵ (MUHB n.a.).

Podrobnější informace ke struktuře vzdělávací sítě ve městě Havlíčkův Brod jsou uvedeny v dokumentu *Vstupní analýza v oblasti vzdělávání města Havlíčkův Brod*⁶ (viz Škarka 2018).

5.1 Předškolní vzdělávání

Pokud se zaměříme na předškolní vzdělávání, ve městě Havlíčkův Brod se nachází (mimo MŠ a ŠD Nemocnice a Základní školu a školní klub Psychiatrická nemocnice Havlíčkův Brod) také **Mateřská škola Korálky Havlíčkův Brod** (dále jen MŠ Korálky), která organizuje devět pracovišť, a **Mateřská škola Havlíčkův Brod, Wolkerova** (dále jen MŠ Na Svahu)⁷. Město Havlíčkův Brod zřizuje od 1. 9. 2020 novou Mateřskou školu Havlíčkův Brod, Husova 2119⁸.

⁵ Aktuální srovnání k červenci 2021 nebylo k dispozici.

⁶ Škarka D. 2018. *Vstupní analýza v oblasti vzdělávání města Havlíčkův Brod*. Praha.

⁷ Níže se zaměříme právě na tyto dvě mateřské školy.

⁸ Do této mateřské školy byly přijaty i děti mladší tří let.



V září roku 2021 také začne fungovat nová Mateřská škola U Školy realizovaná z projektu IROP.

Dle dat z MŠMT tyto mateřské školy navštěvovaly jednotky procent žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, mimo zařízení Zahradnického II⁹, jehož jedna třída je tzv. speciální, tedy zřízena dle §16 odst. 9 zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) (MŠMT 2020a).

Z dat z MŠMT je také patrné, že počet dětí mateřských škol se SVP od roku 2016 do roku 2020 plynule narůstal. Je nicméně pravděpodobné, že tento nárůst zapříčinila změna v systému evidence, kdy se začaly potřeby těchto žáků postupně více evidovat (ibid.).

MŠ Korálky ani MŠ Na Svahu nenavštěvují dvouleté děti ve srovnání s průměrným podílem takto starých dětí v mateřských školách v celé České republice. Nadprůměrný počet dvouletých dětí dle dat z MŠMT každoročně zaznamenává pouze soukromá Mateřská škola Domeček (ibid.).

5.2 Základní školství

Pokud se zaměříme na základní školství, ve městě Havlíčkův Brod se nachází, mimo Základní uměleckou školu J. V. Stamice Havlíčkův Brod a soukromou Základní uměleckou školou, pět základních škol, které zřizuje město Havlíčkův Brod. Kraj Vysočina zřizuje Základní školu a Praktickou školu, U Trojice, která je speciální základní škola¹⁰.

Základní škola Havlíčkův Brod, Nuselská (dále jen ZŠ Nuselská) má v Havlíčkově Brodě také přípravnou třídu pro děti s odkladem školní docházky. Od školního roku 2021/2022 se městu Havlíčkův Brod podařilo získat souhlas Kraje Vysočina v rámci zvýšení počtu přípravných tříd – kromě přípravné třídy na ZŠ Nuselská, je Krajským úřadem Krajem Vysočina povolena ještě jedna přípravná třída, a to při ZŠ V Sadech.

Ve školním roce 2020/21 plnilo v základních školách v Havlíčkově Brodě školní docházku 2 449 žáků v běžných třídách a 88 žáků ve speciálních třídách.

Co se týče naplněnosti základních škol ve školním roce 2020/21, nejméně má svoji kapacitu naplněnou ZŠ Nuselská¹¹. Nejvíce je naplněna Základní škola Havlíčkův Brod, Štáflova (dále jen ZŠ Štáflova), která má také nejvyšší průměrný počet žáků na třídu¹² (MŠMT 2020b).

V posledních pěti letech se počet žáků v základních školách pohybuje mezi 2 257 až 2 449 žáky v běžných třídách a mezi 88 až 121 žáky ve speciálních třídách. Nejstabilnější počet žáků vykazuje Základní škola Havlíčkův Brod, Konečná (dále jen ZŠ Konečná), nejvýraznější výkyvy zase ZŠ Štáflova a ZŠ Nuselská.

⁹ Zařízení spadá pod MŠ Korálky.

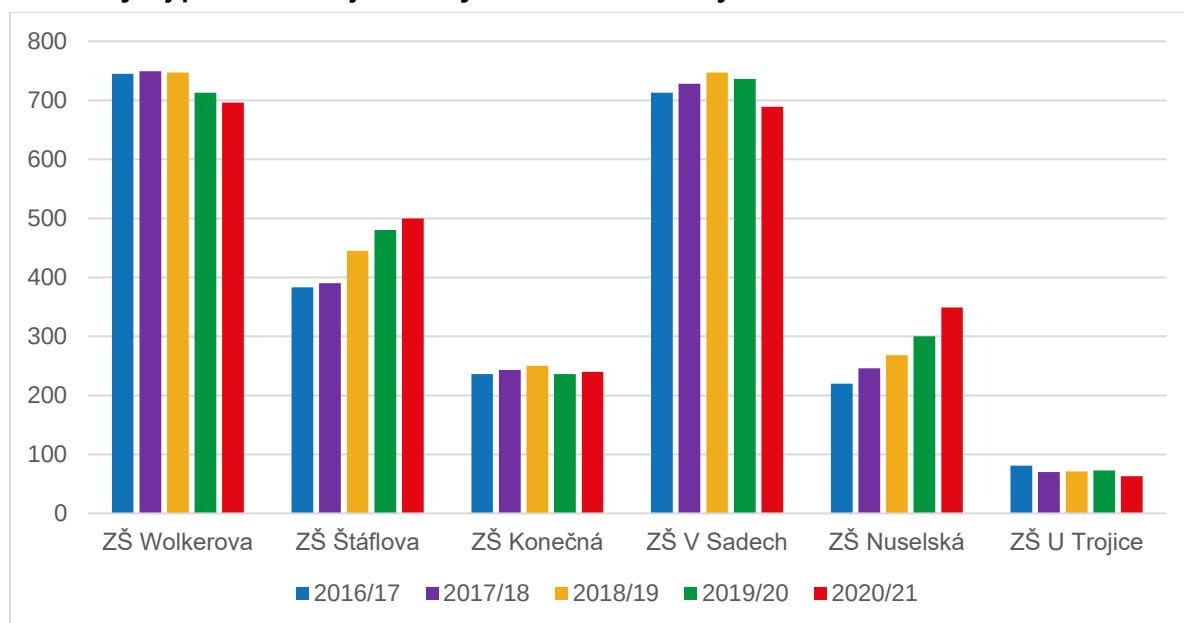
¹⁰ ZŠ Konečná má také speciální třídy. Do této třídy jsou žáci přijímáni jen na základě doporučení ze SPC nebo PPP.

¹¹ Konkrétně z 63 %.

¹² Jedná se průměrně o 25 žáků na třídu.



Graf 1: Vývoj počtu žáků v jednotlivých ZŠ za školní roky 2016/17 až 2020/21



Zdroj: Výkazy MŠMT z roku 2016/17 až 2020/21

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami

Ve školním roce 2020/21 mělo dle výkazů MŠMT některou ze SVP celkem 344 žáků.

Tabulka 1: Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami v jednotlivých ZŠ ve městě Havlíčkův Brod ve školním roce 2020/21

Základní škola	Počet žáků celkem	Z toho žáků se SVP	Podíl žáků se SVP v ZŠ	KŽV
ZŠ Wolkerova	696	54	7,8 %	3
ZŠ Štářlova	500	55	11,0 %	2
ZŠ Konečná	240	55	22,9 %	6
ZŠ V Sadech	689	68	9,9 %	2
ZŠ Nuselská	349	49	14,0 %	4
ZŠ U Trojice	63	63	100 %	14
Celkem	2 537	344	13,6 %	31

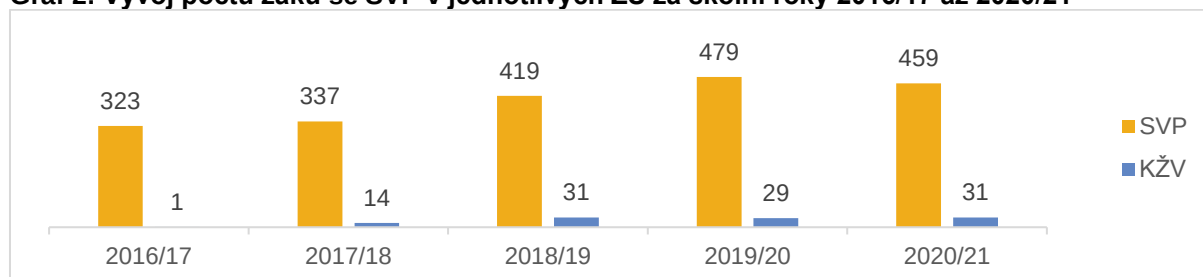
Zdroj: Výkazy MŠMT z roku 2020/21

V běžných školách se podíl těchto žáků pohyboval v rozmezí od 8 % do 14 %. Vyšší podíl žáků (23 %) zaznamenala v daném školním roce ZŠ Konečná z toho důvodu, že má speciální třídy. V ZŠ U Trojice měli SVP všichni žáci (MŠMT 2020b).

Co se týká sociálního znevýhodnění, lze ho odhadnout na základě počtu žáků s potřebou podpůrných opatření z důvodu odlišných kulturních či životních podmínek (dále jen KŽV). Ve městě Havlíčkův Brod bylo těchto žáků evidováno 31 (tedy 1,2 %), z toho 14 na ZŠ U Trojice. Nicméně je možné předpokládat, že jejich skutečný počet bude vyšší (ibid.).



Graf 2: Vývoj počtu žáků se SVP v jednotlivých ZŠ za školní roky 2016/17 až 2020/21



Zdroj: Výkazy MŠMT z roku 2016/17 až 2020/21

Z dat je patrné, že počet žáků se SVP od roku 2016 do roku 2019 plynule narůstal. Je nicméně pravděpodobné, že tento nárůst zapříčinila změna v systému evidence, kdy se začaly potřeby těchto žáků postupně více evidovat.

V lokalitě žijí různé etnické skupiny, zejména mongolské, romské, vietnamské a rumunské. Pokud se zaměříme na podíl romské menšiny mezi žáky ve městě Havlíčkův Brod, v dané lokalitě neexistuje typická sociálně vyloučená lokalita (dále jen SVP), můžeme tedy hovořit spíše o rovnoměrném rozložení těchto žáků mezi všechny základní školy.

Žáci ukončivší povinnou školní docházku

Významným ukazatelem školní úspěšnosti jsou předčasné odchody ze základních škol. Tabulka 2 ukazuje podíl počtu žáků ukončivších povinnou školní docházku v 7. a 8. ročníku na celkovém počtu žáků ukončivších školní povinnou docházku ve městě Havlíčkův Brod. Součástí tabulky jsou také průměrné podíly počtu žáků ukončivších povinnou školní docházku v 7. a 8. ročníku na celkovém počtu žáků ukončivších docházku ve školním roce 2015/16 až 2019/20 (rozdělené na běžné třídy a speciální třídy) (MŠMT 2020b).

Z tabulky je patrné, že ve školním roce 2019/2020 v ZŠ U Trojice byl výrazný nárůst počtu žáků ukončivších povinnou školní docházku. Podíl počtu žáků ukončivších povinnou školní docházku v běžných třídách se pohyboval kolem průměru (ibid.). **Obecně však lze konstatovat, že situace v tomto ohledu je v běžných i speciálních třídách ve městě Havlíčkův Brod spíše „lepší“ než je průměr v ČR.**

Tabulka 2: Vývoj podílu počtu žáků ukončivších povinnou školní docházku v 7. a 8. ročníku na celkovém počtu žáků ukončivších docházku dle typu třídy¹³ ve školním roce 2015/16 až 2019/20

Základní škola	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
ZŠ Wolkerova	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
ZŠ Štáflova	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
ZŠ Konečná (BT)	0 %	4,8 %	7,7 %	5,3 %	0 %
ZŠ V Sadech	0 %	1,4 %	0 %	0 %	4,5 %
ZŠ Nuselská	5,6 %	6,3 %	0 %	0 %	4,0 %
Průměr ZŠ v celé ČR (BT)	4,5 %	4,6 %	4,5 %	4,5 %	4,3 %
ZŠ Konečná (ST)	0 %	0 %	8,3 %	14,3 %	0 %
ZŠ U Trojice (ST)	0 %	0 %	7,7 %	14,3 %	25,0 %
Průměr ZŠ v celé ČR (ST)	13,7 %	13,3 %	12,5 %	13,5 %	12,8 %

Zdroj: Výkazy MŠMT z roku 2016/17 až 2020/21

¹³ BT = běžná třída, ST = speciální třída.



Tabulka 3 ukazuje počet žáků, kteří ukončili školní docházku v tom kterém ročníku. V prvních čtyřech sloupcích vidíme počty žáků, kteří ukončili docházku dříve než v 9. třídě.

Tabulka 3: Vývoj počtu žáků ukončivších povinnou školní docházku v 7., 8. a 9. ročníku za všechny základní školy v městě Havlíčkův Brod dle typu třídy¹⁴ ve školním roce 2015/16 až 2019/20

	7. ročník BT	7. ročník ST	8. ročník BT	8. ročník ST	Celkem Předčasně	9. ročník BT	9. ročník ST
2015/16	0	0	1	0	1	228	15
2016/17	0	0	3	0	3	221	9
2017/18	0	0	1	2	3	206	23
2018/19	0	0	1	2	3	219	12
2019/20	1	0	4	2	7	274	9

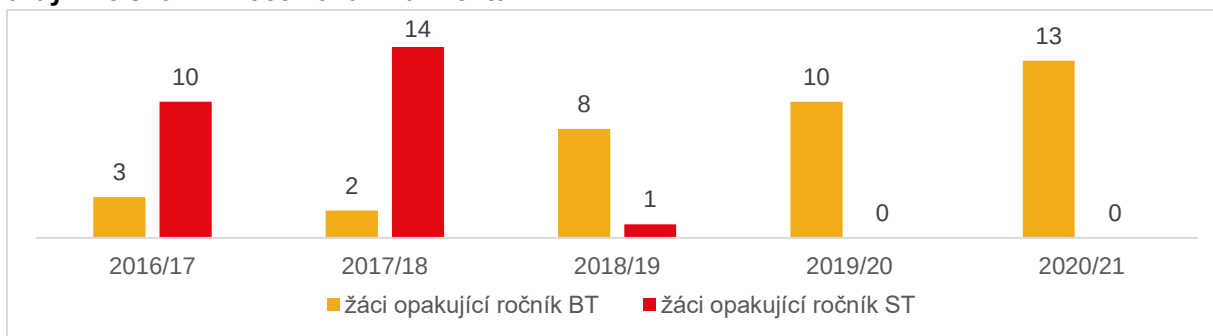
Zdroj: Výkazy MŠMT z roku 2016/17 až 2020/21

Pokud žáci ukončí předčasně školní docházku, je to nejčastěji v 8. ročníku. Vývoj celkového počtu předčasných ukončení školní docházky poukazuje na to, že od školního roku 2016/17 do roku 2018/19 tento počet stagnoval. Ve školním roce 2019/20 pak prudce narostl, ale tento rok lze považovat za nestandardní vzhledem k epidemii COVID-19 (ibid.). **Obecně je však u žáků ve městě Havlíčkův Brod předčasný konec školní docházky spíše výjimečný.**

Žáci opakující ročník

Dalším významným ukazatelem školní úspěšnosti je počet žáků opakujících ročník. V následujícím grafu uvádíme počty žáků opakujících ročník ve školním roce 2016/17 až 2020/21.

Graf 3: Počet žáků opakujících ročník celkem za všechny ZŠ ve městě Havlíčkův Brod dle typu třídy¹⁵ ve školním roce 2016/17 až 2020/21



Zdroj: Výkazy MŠMT z roku 2016/17 až 2020/21

V běžných třídách **vykazují počty žáků opakujících ročník** postupem let **mírně stoupající tendenci**. Ve speciálních třídách za poslední dva školní roky bylo opakujících 0, což svědčí hlavně o tom, že žáky v těchto třídách základní škola nenechává ročníky opakovat (ibid.).

¹⁴ BT = běžná třída, ST = speciální třída.

¹⁵ BT = běžná třída, ST = speciální třída.



Pokud se zaměříme na jednotlivé ZŠ, nejméně žáků opakovalo ročník v ZŠ Konečná a v ZŠ Wolkerova, kde za pět let opakoval pouze jeden žák.

V běžných třídách opakovalo ročník nejvíce žáků v ZŠ Štářlova a ZŠ V Sadech. Celkově jsou v těchto třídách počty opakujících proměnlivé. Co se týče speciálních tříd, nejvíce žáků opakovalo ročník v ZŠ U Trojice. Nicméně celkově lze pozorovat u této základní školy klesající trend.

V tabulce 4 uvádíme vývoj podílu počtu žáků opakujících první ročník na všech žácích v první třídě dle školy a typu třídy ve školním roce 2016/17 až 2020/21. U ZŠ U Trojice je možné spatřit klesající trend podílu počtu žáků opakujících první ročník na všech žácích v první třídě (ibid.).

Obecně lze konstatovat, že situace v tomto ohledu je v běžných i speciálních třídách ve městě Havlíčkův Brod „lepší“ než je průměr v ČR.

Tabulka 4: Vývoj podílu počtu žáků opakujících první ročník na všech žácích v první třídě dle školy a typu třídy¹⁶ ve školním roce 2016/17 až 2020/21

Základní škola	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
ZŠ Wolkerova	0 %	0 %	0%	0 %	0 %
ZŠ Štářlova	0 %	0 %	3,7%	0 %	1,7 %
ZŠ Konečná (BT)	0 %	0 %	0%	0 %	0 %
ZŠ V Sadech	0 %	0 %	0%	3,7 %	3,5 %
ZŠ Nuselská	0 %	2,9 %	0%	0 %	0 %
Průměr ZŠ v celé ČR (BT)	0,8 %	0,9 %	0,9 %	0,9 %	0,6 %
ZŠ Konečná (ST)	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
ZŠ U Trojice (ST)	50,0 %	33,3 %	20,0 %	0 %	0 %
Průměr ZŠ v celé ČR (ST)	8,6 %	8,1 %	8,2 %	8,2 %	6,4 %

Zdroj: Výkazy MŠMT z roku 2016/17 až 2020/21

Skutečnost, že ve výše vybraných ukazatelích nebyl rozpoznán trend, nedokazuje, že ke změně nedochází. Individuální změna může jednotlivé počty vychýlit, jelikož počty žáků se pohybují v jednotkách. Opatření v oblasti inkluzivního vzdělávání mají dlouhodobý charakter, jejich důsledky se mohou projevit za několik let. Je tedy nutné výše uvedené informace vnímat jako orientační a doplňující zjištění výzkumných rozhovorů.

5.3 Střední stupeň vzdělávání

Pokud jde o střední stupeň vzdělávání, ve městě Havlíčkův Brod se nachází Gymnázium Havlíčkův Brod, Obchodní akademie a Hotelová škola Havlíčkův Brod, Střední průmyslová škola stavební akademika Stanislava Bechyně, Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická Havlíčkův Brod a Základní škola a praktická škola, U Trojice (Škarka 2018).

Gymnázium Havlíčkův Brod i Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická Havlíčkův Brod mají nízký počet žáků se SVP. Na těchto školách studují převážně pouze žáci s mírnou formou SVP, jako např. dyslexie, dysgrafie, dyskalkulie.

¹⁶ BT = běžná třída, ST = speciální třída.



Co se týče Obchodní akademie a Hotelové školy Havlíčkův Brod, žáci se SVP jsou spíše na pracovišti Kyjovská, kde se nacházejí obory učební a praktického vyučování. Tato škola se také vyznačuje vyšší mírou omluvených absencí zejména ze zdravotních důvodů v oboru kategorie „E“. Mezi hlavní příčiny neomluvené absence spadá selhávání rodinného prostředí. Škola také zaznamenává neustále probíhající přesuny žáků mezi školami.

Střední průmyslová škola stavební akademika Stanislava Bechyně zavedla od roku 2016 učební obory tříleté s výučním listem z důvodu poptávky na trhu práce po řemeslnících. Tyto obory studují žáci se SVP častěji než obory maturitní.

Základní škola a praktická škola, U Trojice přijímá žáky se SVP, tedy pouze s doporučením z poradenských zařízení, z toho důvodu škola také disponuje vysokým počtem asistentů pedagoga (ibid.).

6. Zhodnocení cílů MPI a jejich naplnění

Následující tabulky obsahují přehled veškerých priorit, cílů a aktivit definovaných v MPI města Havlíčkův Brod doplněný o sloupce Vyhodnocení. Stupeň realizace opatření je vyznačen barvami – zelená pro naplněná opatření, červená pro nenaplněná a žlutá pro částečně naplněná opatření. Stupeň realizace je posuzován evaluátorkou skrze informace z rozhovorů s respondenty.

Strategický dokument MPI celkově obsahuje 30 opatření, z toho 20 opatření bylo realizováno, 6 bylo realizováno pouze částečně a 4 opatření nebyly realizovány.

6.1 Strategický cíl: Žáci a rodiče znají a dodržují společně nastavená pravidla chování, jednání a komunikace jak v průběhu vyučování, tak při kontaktu se školou

Tabulka 5: Zhodnocení cílů MPI a jejich naplnění – strategický cíl 1.2

STRATEGICKÝ CÍL 1.2.	Žáci a rodiče znají a dodržují společně nastavená pravidla chování, jednání a komunikace jak v průběhu vyučování, tak při kontaktu se školou.
SPECIFICKÝ CÍL 1.2.1.	V rodině/komunitě žáka jsou identifikováni a zapojováni do další spolupráce se školou rodiče ochotní aktivizovat komunitu a působit jako pozitivní vzory.
Aktivita / indikátor	Vyhodnocení
I. Školy v kontaktu s rodičem odhadují možnosti působení rodiče jako pozitivního vzoru pro komunitu a na pravidelné schůzi ředitelů tvoří strategii možné spolupráce	Nerealizováno. Ve městě Havlíčkův Brod existují různé komunity rodičů, které spolu sdílí informace např. přes sociální sítě. Obec se nepokusila tento stav měnit. Spíše rodič musí být ten aktivní a oslovit obec s nějakou vizí, nápadem.



Odpovědnost: Obec ¹⁷	
SPECIFICKÝ CÍL 1.2.2.1.	Rodina ví, kde všude lze v případě výukových, komunikačních, výchovných či jiných (specifických) obtíží vyhledat odbornou pomoc.
Aktivita / indikátor	Vyhodnocení
II. Zavedení pozice koordinátora inkluze na škole Odpovědnost: ZŠ Nuselská, ZŠ v Sadech, ZŠ Wolkerova, ZŠ Konečná, ZŠ Štářova	Nerealizováno. Nicméně některé školy využívají svého výchovného poradce pro tuto roli.

Strategický cíl 1.2 zaměřující se na to, aby žáci a rodiče znali a dodržovali společně nastavená pravidla chování, jednání a komunikace jak v průběhu vyučování, tak při kontaktu se školou, se opírá o opatření zajišťující personální kapacity (vytvoření pozice koordinátora inkluze na škole) a o opatření poskytující podporu aktivizace rodičů.

Nicméně tyto dvě aktivity nebyly realizovány. Přičemž pozici jednoho koordinátora inkluze vedení několika škol odmítlo, protože podmínky na každé škole jsou jiné a nevěřili, že by to jedna osoba zvládla obsáhnout. Avšak na některých školách má výchovný poradce část jeho agendy na starost.

Pokud jde o první uvedenou aktivitu, obec vnímala aktivitu rodičů již dříve např. při vytvoření dětských skupin¹⁸, ve které se angažoval spolek Tiliak¹⁹. Obec se nepokusila tento stav měnit, jelikož dle ní rodiče jako pozitivní vzory v lokalitě existují. Závěr tedy je, že rodič musí být ten aktivní článek a oslovit jiné místní aktéry (obec, školy atd.) a přijít za nimi s vizí, nápadem.

Lze zhodnotit, že výše uvedené aktivity mají potenciál vést k uvedenému strategickému cíli. Aktivity specifických cílů jsou tedy zacíleny vhodně, nicméně obě aktivity nebyly realizovány, tudíž není možné uvést komentář k jejich naplňování.

6.2 Strategický cíl: Pedagogové škol v dostatečné míře a dostatečně kvalitně reagují na aktuální potřeby rodičů

Tabulka 6: Zhodnocení cílů MPI a jejich naplnění – strategický cíl 2.1

STRATEGICKÝ CÍL 2.1.	Pedagogové škol v dostatečné míře a dostatečně kvalitně reagují na aktuální potřeby rodičů.
SPECIFICKÝ CÍL 2.1.1.2.	Pedagogové základních škol rozšiřují a zefektivňují komunikační a vyjednávací dovednosti při kontaktu s rodiči.

¹⁷ Bylo by vhodnější, aby garanty této aktivity byly jednotlivé školy, které jsou s rodiči žáků v bližším kontaktu než samotná obec. I tato skutečnost mohla mít vliv na nerealizování dané aktivity.

¹⁸ Ve městě Havlíčkův Brod byly vytvořeny dvě dětské skupiny. Obec se spolupodílela na jejich založení.

¹⁹ Spolek sdružuje rodiče, kteří cílí na moderní vzdělávání.



Aktivita / indikátor	Vyhodnocení
III. Obec navýší provozní rozpočet na supervize, které budou zavedeny do škol Odpovědnost: Obec	Realizováno. Proběhlo v roce 2019, pokračuje také v roce 2021.
IV. Seminář k osobnostně sociálnímu rozvoji předškolních pedagogů Odpovědnost: MŠ Korálky	Realizováno.
V. Workshop ke komunikačním dovednostem pro pedagogy Odpovědnost: ZŠ Nuselská, ZŠ V Sadech, ZŠ Wolkerova, ZŠ Konečná, ZŠ Štáflova	Realizováno ²⁰ .

Strategický cíl 2.1 zaměřující se na to, aby pedagogové škol v dostatečné míře a dostatečně kvalitně reagovali na aktuální potřeby rodičů, se opírá o opatření, jako jsou supervize, semináře a workshopy sloužící k rozvoji pedagogů.

Všechny aktivity v tomto strategickém cíli byly realizovány. Pokud jde o workshopy, finanční rozpočet je pro ně vyhrazen i v roce 2021. Týmovou a manažerskou supervizi uskutečnila firma Tremedias poprvé v roce 2019. Z počátku byli obec i ředitelé škol k této aktivitě skeptičtí. Po setkání s danou firmou se nakonec tři školy podařilo do této aktivity zapojit. Obec zbylé školy do aktivity nenutila, jelikož, pokud zájem není přirozený, tak to vnímá jako ztrátu času i finančních prostředků.

Lze zhodnotit, že výše uvedené aktivity mají potenciál vést k uvedenému strategickému cíli, tedy pedagogové základních škol rozšiřují a zefektivňují komunikační a vyjednávací dovednosti při kontaktu s rodiči. Aktivity specifických cílů jsou tedy zacíleny vhodně. Z hlediska monitoringu aktivit jde o nejlépe naplňovaný strategický cíl v dokumentu MPI, protože všechny dané aktivity byly realizované. Velice kladně lze hodnotit, že rozpočet pro supervize je vyhrazen také pro rok 2021. Lze také doporučit pokračovat v uskutečňování seminářů a workshopů, které budou zacíleny na komunikační a vyjednávací dovednosti pedagogů vůči rodičům a dětem.

6.3 Strategický cíl: O celkové klima základních škol, včetně klimatu učitelského sboru a třídních kolektivů, je průběžně pedagogy i specialisty pečováno

²⁰ Nicméně ve dvou školách si na tuto aktivitu nepamatují.



Tabulka 7: Zhodnocení cílů MPI a jejich naplnění – strategický cíl 2.2

STRATEGICKÝ CÍL 2.2.	O celkové klima základních škol, včetně klimatu učitelského sboru a třídních kolektivů, je průběžně pedagogy i specialisty pečováno.
SPECIFICKÝ CÍL 2.2.1.	Krizové situace vznikající v komunikaci a vyjednávání mezi žáky, rodiči a pedagogy, jsou v rámci denního školního provozu/výuky/vytížení pedagogického sboru efektivně řešeny.
Aktivita / indikátor	Vyhodnocení
VI. Kurz krizové intervence pro vybraného pedagoga školy Odpovědnost: ZŠ Nuselská, ZŠ V Sadech, ZŠ Wolkerova, ZŠ Konečná, ZŠ Štářova	Částečně realizováno. Na dvou školách se žádný pedagog neúčastnil daného kurzu. Na zbylých se výchovný poradce účastnil školení zahrnující krizovou intervenci.
SPECIFICKÝ CÍL 2.2.2.1.	Mateřská a základní škola dobře adaptuje žáky a třídní kolektivy při jejich nástupu/přechodu na další stupeň školy při udržení úrovně výuky.
Aktivita / indikátor	Vyhodnocení
VII. Nastavení programu adaptačních mechanismů, včetně pobytových akcí pro každý ročník Odpovědnost: ZŠ Nuselská, ZŠ V Sadech, ZŠ Wolkerova, ZŠ Konečná, ZŠ Štářova	Částečně realizováno. Na některých školách probíhaly a budou probíhat adaptační pobyty a kurzy, nikoliv však pro každý ročník. Někde tyto pobyty neprobíhají vůbec nebo ad hoc.
VIII. Zřízení pozice sociálního pedagoga Odpovědnost: ZŠ V Sadech	Realizováno.
IX. Zřízení pozice školního asistenta Odpovědnost: MŠ Korálky	Realizováno.
X. Seminář k metodice depistáže školním neúspěchem ohrožených dětí v 1. třídách ZŠ – Nadace Sirius Odpovědnost: ZŠ Nuselská, ZŠ V Sadech, ZŠ Wolkerova, ZŠ Konečná, ZŠ Štářova	Částečně realizováno. Na některých školách se semináře neuskutečnily.

Strategický cíl 2.2 zaměřující se na to, aby o celkové klima základních škol, včetně klimatu učitelského sboru a třídních kolektivů, bylo průběžně pedagogy i specialisty pečováno, se opírá o opatření zajišťující personální kapacity (vytvoření pozice sociálního pedagoga, školního asistenta) a dále o kurzy a semináře pro pedagogy.

Většina aktivit v tomto strategickém cíli byla částečně realizována. Personální kapacity byly v ZŠ V Sadech i v MŠ Korálky doplněny o pracovní pozice sociální pedagog a školní



asistent. Dle respondenta se v ZŠ V Sadech sociální pedagog (pracující na 0,1) osvědčil, z toho důvodu budou o něj znovu v Šablonách žádat.

Pokud jde o kurzy krizové intervence, dle respondenta se výchovní poradci nebo metodici prevence vzdělávají na danou problematiku. Na jedné ze škol výchovní poradce studuje na preventistu sociálně patologických jevů a v rámci toho se účastnil také školení krizové intervence. Na dvou školách se žádný pracovník neúčastnil daného kurzu.

Co se týká programu adaptačních mechanismů, adaptační pobyty probíhají, nikoliv však pro každý ročník, toto je respondenty považováno za zbytečné. Někde je k adaptačním pobytům přistupováno až v momentu, kdy dle vyučujícího třída nefunguje. Někde tyto pobyty neprobíhají vůbec.

Semináře k metodice depistáže v Havlíčkově Brodu obecně probíhají, zprostředkovává je MAS a pedagogicko-psychologická poradna. Dle výpovědi jednoho respondenta žákům první třídy v dané škole neúspěch spíše nehrozí díky jejich podchycení učitelem a následné individuální práci. Respondent také zmiňoval, že významná je také práce s rodinou i role družiny. Žáci zde mohou déle zůstat a pracovník jim poskytne pomoc s učivem.

Lze zhodnotit, že výše uvedené aktivity mají potenciál vést k uvedenému strategickému cíli. Aktivity specifických cílů jsou tedy zacíleny vhodně, nicméně některé aktivity byly realizovány pouze částečně, což snižuje naplňování strategického cíle. Velice kladně lze hodnotit, že ZŠ V Sadech bude znovu žádat o pozici sociálního pedagoga ze Šablon.

6.4 Strategický cíl: Mateřská a základní škola poskytuje všem žákům, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, během výuky dostatečnou individuální podporu

Tabulka 8: Zhodnocení cílů MPI a jejich naplnění – strategický cíl 2.3

STRATEGICKÝ CÍL 2.3.	Mateřská a základní škola poskytuje všem žákům, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, během výuky dostatečnou individuální podporu.
SPECIFICKÝ CÍL 2.3.1.	MŠ a ZŠ mají dostatečnou kapacitu (materiální i personální) na práci s žáky se SVP (včetně ohrožených soc. vyloučením).
Aktivita / indikátor	Vyhodnocení
XI. Zavedení pozice speciálního pedagoga na škole Odpovědnost: ZŠ Štářova	Realizováno.
XII. Zavedení pozice logopeda na škole Odpovědnost: ZŠ Štářova	Realizováno.
XIII. Sociální inkluze prostřednictvím stavebních úprav budov a učeben	Částečně realizováno. V jedné ze škol byla postavena učebna. Druhá škola je ve stádiu sepsání projektu na rekonstrukci.



Odpovědnost: ZŠ Štářlova, ZŠ V Sadech	
SPECIFICKÝ CÍL 2.3.1.1.	Rodičům dětí mladších dvou let je zajištěna možnost předškolní docházky, ať již v režimu MŠ či dětské skupiny, přičemž jsou zajištěny přiměřené podmínky: prostorové uspořádání, dostatečná personální kapacita, včetně snížení počtu dětí, se kterými pedagog během výuky v jednom okamžiku pracuje.
Aktivita / indikátor	Vyhodnocení
XIV. Nalezení vhodných prostor pro umístění dětské skupiny, podpora NNO při komunikaci s úřady Odpovědnost: Obec	Realizováno. Obec navázala dvě partnerství: s Oblastní charitou a spolkem Tilia. Podařilo se najít dva vhodné prostory pro dětskou skupinu Brodští Broučci a Vysočina.
XV. Zbudování nových tříd MŠ Odpovědnost: MŠ Korálky	Realizováno. Školka začne fungovat od 1. 9. 2021.
SPECIFICKÝ CÍL 2.3.2.	Pedagogové MŠ a ZŠ rozšiřují své odborné vzdělání pro práci s žáky se SVP (včetně ohrožených soc. vyloučením) a s žáky nadanými.
Aktivita / indikátor	Vyhodnocení
XVI. Sdílení zkušeností pedagogů různých škol prostřednictvím vzájemných návštěv Odpovědnost: ZŠ V Sadech, ZŠ Konečná, ZŠ Štářlova, MŠ Korálky	Realizováno. Aktivita probíhá již několik let.
XVII. Vzdělávání pedagogického sboru ZŠ a MŠ zaměřené na inkluzi Odpovědnost: ZŠ V Sadech, ZŠ Konečná, ZŠ Nuselská, MŠ Korálky	Realizováno.
XVIII. Vzdělávání pedagogů pro žáky se SVP Odpovědnost: ZŠ V Sadech	Realizováno.
SPECIFICKÝ CÍL 2.4.	MŠ a ZŠ rozvíjí intelektový, osobnostní i motivační potenciál k zajištění školní úspěšnosti u všech žáků, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami i žáků nadaných, pomocí aktivit nad rámec běžného vzdělávání.
Aktivita / indikátor	Vyhodnocení
XIX. Rozšíření edukativně stimulačních skupin Odpovědnost: MŠ Korálky	Realizováno. Z důvodu pandemie COVID-19 pozastaveno.



XX. Zavedení pravidelného doučování žáků Odpovědnost: ZŠ V Sadech, ZŠ Štáflova, ZŠ Nuselská	Realizováno.
XXI. Navýšení počtu volnočasových kroužků Odpovědnost: ZŠ V Sadech	Realizováno. Škola má zhruba 40 kroužků pro děti bezplatně.
XXII. Zavádění nových forem spolupráce se SŠ Odpovědnost: ZŠ Nuselská, ZŠ V Sadech, ZŠ Wolkerova, ZŠ Konečná, ZŠ Štáflova	Realizováno. Aktivita probíhá již několik let..
XXIII. Navýšení úvazku pedagoga na kariérní poradenství Odpovědnost: ZŠ V Sadech, ZŠ Wolkerova, Obec ²¹	Nerealizováno.

Strategický cíl 2.3 zaměřující se na to, aby mateřská a základní škola poskytovala všem žákům, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, během výuky dostatečnou individuální podporu, se opírá o opatření zajišťující personální kapacity (vytvoření pozice speciálního pedagoga a logopeda), vzdělávání pedagogů, a dále stavební úpravy, popř. umístění do vhodných prostor atd.

Většina aktivit v tomto strategickém cíli byla realizována. Personální kapacity byly v ZŠ Štáflova doplněny o pracovní pozice speciální pedagog a logoped. Škola o ně žádala v Šablonách I a II.

Pokud jde o inkluzi skrze stavební úpravy, jedna ze škol má napsaný projekt na rekonstrukci, nicméně čeká na vypsání výzvy, aby projekt mohla realizovat. V jiné ze škol byla postavena učebna.

Co se týče nalezení vhodných prostor pro dětské skupiny, tato aktivita byla realizována. Obec navázala dvě partnerství (s Oblastní charitou a spolkem Tilia²²). Spolek Tilia oslovil obec se zájmem zavést jiný než běžně zavedený vzdělávací proces. V Havlíčkově Brodu poté vznikly dvě nové dětské skupiny Brodští broučci a Vysočinka a obec pro ně dané prostory zprostředkovala.

Hlavním motivátorem spolupráce s ASZ byla právě výstavba Mateřské školy U Školy. Tato aktivita byla realizována, z toho důvodu někteří respondenti hodnotili spolupráci s ASZ pozitivně. Škola bude mít tři třídy, z toho dvě třídy budou určené pro děti, které k 31. 8. nedovršily věk tří let.

²¹ Garantem měly být uvedeny spíše pouze jednotlivé školy. Obec přímo nemůže navýšit a zafinancovat úvazek pedagoga pro kariérní poradenství – pedagogické pozice jsou primárně hrazeny v rámci přímých výdajů na školství z MŠMT. V rámci závazných ukazatelů zřizovaných škol, které schvaluje rada města, nesmí zřizované havlíčkobrodské školy neinvestiční příspěvek zřizovatele používat ke krytí přímých výdajů na školství.

²² Spolek sdružuje rodiče pro moderní vzdělávání.



Pokud jde o sdílení zkušeností pedagogů různých škol prostřednictvím vzájemných návštěv, všichni respondenti se vyjadřovali, že tato aktivita je realizovaná běžně již několik let. V MŠ Korálky sdílení zkušeností s pedagogy mají zažádáno až v současných Šablonách. Nicméně v rámci jednotlivých pracovišť docházelo ke sdílení a zároveň z jiných mateřských škol dojížděli do školky na návštěvy a pro inspiraci.

Co se týče vzdělávání pedagogů, obě aktivity se uskutečnily. Respondenti potvrdili, že vzděláváním v tématu inkluze je proškolen celý pedagogický sbor. Školy o dané vzdělávání žádaly v Šablonách I i II. Vzdělávání ohledně žáků se SVP zajišťovaly MAS.

Na vybraných školách bylo realizováno pravidelné doučování. Jedna škola má např. 15 doučovacích kroužků v každém pololetí.

Spolupráce se středními školami funguje již několik let. Střední školy zvou žáky základních škol na své aktivity. Žáci si tedy mohou vyzkoušet práci v dílnách, v přírodovědeckém centru, využívat počítačové programy, které střední školy mají.

Aktivita v oblasti navýšení úvazku pedagoga na kariérní poradenství se zatím nerealizovala. Dle výpovědi respondenta je daná aktivita zvažována, bylo by na ni čerpáno ze Šablon. V současnosti řeší agendu kariérního poradenství výchovný poradce.

Lze zhodnotit, že výše uvedené aktivity vhodně reagují na konkrétní problém uvedený v MPI a zároveň mají potenciál vést k uvedenému strategickému cíli, tedy: mateřská a základní škola poskytuje všem žákům, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, během výuky dostatečnou individuální podporu. Aktivity specifických cílů jsou tedy zacíleny vhodně. Z hlediska monitoringu aktivit se jedná o druhý nejlépe naplňovaný strategický cíl v dokumentu MPI, protože většina aktivit byla realizovaná nebo částečně realizovaná až na jednu aktivitu. Velice kladně lze hodnotit, že došlo k rozšíření kapacity předškolního vzdělávání v lokalitě, školky tak nemusí být provozovány na výjimku. Jednalo se o problém, který lokalitu velice trápil.

6.5 Strategický cíl: Vzdělání patří mezi hlavní priority strategie rozvoje obce. Město Havlíčkův Brod koordinuje proces zavádění inkluzivních opatření, zapojuje relevantní aktéry a komunikuje s veřejností

Tabulka 9: Zhodnocení cílů MPI a jejich naplnění – strategický cíl 3.1

STRATEGICKÝ CÍL 3.1.	Vzdělání patří mezi hlavní priority strategie rozvoje obce. Město Havlíčkův Brod koordinuje proces zavádění inkluzivních opatření, zapojuje relevantní aktéry a komunikuje s veřejností.
SPECIFICKÝ CÍL 3.1.1.3.	Obec realizuje aktivity a opatření vedoucí ke zvýšení počtu školských expertů působících v místních školách.
Aktivita / indikátor	Vyhodnocení
XXIV. Vyhrazení bytu pro potřeby škol z bytového fondu města	Nerealizováno.



Odpovědnost: Obec	
XXV. Zjištění možností pracovního úvazku psychologa na obci, sdíleného pro více škol Odpovědnost: Obec	Realizováno. Možnosti pracovního úvazku psychologa byly zjišťovány dotazy u psychologů v Havlíčkově Brodě. Nicméně aktivita jako taková realizována nebyla. Namísto vytvoření pracovního místa psychologa je z finančního rozpočtu obce školám uhrazena psychologická intervence.
SPECIFICKÝ CÍL 3.1.1.4.	Obec se aktivně zabývá realizací opatření ke zvýšení kapacity školní družiny.
Aktivita / indikátor	Vyhodnocení
XXVI. Analýza potřebnosti zvýšení kapacity školní družiny. Jednání s KÚ – žádost o navýšení kapacity v rejstříku. Po případné změně financování školství bude zhodnoceno, zda je nastavení opatření nezbytné i nadále. Odpovědnost: Obec	Realizováno. Došlo k navýšení kapacit školní družiny.
SPECIFICKÝ CÍL 3.1.1.5.	Obec podporuje a rozšiřuje propojování jednotlivých místních aktérů pomocí společných aktivit a PR nástrojů.
Aktivita / indikátor	Vyhodnocení
XXVII. Organizace výjezdu pro pedagogické pracovníky všech škol Odpovědnost: Obec, ZŠ Nuselská, ZŠ V Sadech, ZŠ Wolkerova, ZŠ Konečná, ZŠ Štářova, MŠ Korálky	Částečně realizováno. Město Havlíčkův Brod jednou za dva roky organizuje a hradí výjezd pedagogů a žáků v rámci styků s partnerskými městy. Zajišťováno také skrze MAS.
XXVIII. Vytvoření školského portálu pod webem města Odpovědnost: Obec	Realizováno. Obec školský portál na webu přepracovala.
XXIX. Školy využívají GDPR pověření na obci Odpovědnost: Obec, ZŠ Nuselská, ZŠ V Sadech, ZŠ Wolkerova, ZŠ Konečná, ZŠ Štářova, MŠ Korálky	Realizováno. GDPR pověřenec zpracovává vynikajícím způsobem vše, co školy v souvislosti s GDPR potřebují.
XXX. Stáže do zahraničních škol ke sdílení dobré praxe Odpovědnost: Obec, ZŠ Konečná, ZŠ Štářova, MŠ Korálky	Částečně realizováno. Jedna ze škol byla na stáži.

Strategický cíl 2.2 zaměřující se na to, aby vzdělání patřilo mezi hlavní priority strategie rozvoje obce, město Havlíčkův Brod koordinuje proces zavádění inkluzivních opatření, zapojuje relevantní aktéry a komunikuje s veřejností, se opírá o opatření zajišťující personální kapacity (vytvoření pracovního místa psychologa, GDPR pověření) a dále výjezdy po ČR i do



zahraničí, či úpravu školského portálu na webu obce.

Více než polovina aktivit v tomto strategickém cíli byla realizována. Pokud jde o vyhrazení bytu pro potřeby škol z bytového fondu města, tak lze zhodnotit, že se daná aktivita nerealizovala. Obec nechce vyhrazovat dopředu byt, když nevnímá, že by zde existovala takováto potřeba. Nicméně v případě nutnosti lze byt vyhradit.

Pracovní místo psychologa nebylo vytvořeno. S ohledem na požadavky na mzdové ohodnocení psychologa, který by byl zaměstnán na obci a sdílen pro více škol, bylo rozhodnuto o efektivnější a hospodárnější variantě z veřejných financí – tj. přímé hrazení psychologické intervence při konkrétních požadavcích a problémech škol z rozpočtu obce.

Co se týče kapacit školních družin, obec vyjednala s Krajským úřadem Kraje Vysočina navýšení kapacit v rejstříku školních družin od roku 2019. Došlo k poměrně výraznému zvýšení kapacity u jednotlivých škol. Omezenou kapacitu školní družiny respondenti vnímali jako velký problém. Vnímají to jako běžný standard hlavně pro žáky prvního stupně, u kterých je, v souvislosti s jejich věkem, odpolední zajištění činnosti důležité v případě, kdy rodiče pracují.

Pokud jde o využívání GDPR pověřence, respondenti velmi chválili jeho práci. Pověřenec pravidelně aktualizuje směrnice apod. Na obci zastává také jinou agendu.

V rámci aktivity uvedené v MPI se měl uskutečnit jeden výjezd pro pedagogické pracovníky po ČR za školní rok. Tato aktivita se částečně realizovala. Město Havlíčkův Brod jednou za dva roky organizuje a hradí výjezd pedagogů a žáků v rámci styků s partnerskými městy – do slovenské Spišské Nové Vsi - naposledy s ohledem na pandemii COVID-19 byl výjezd uskutečněn v roce 2018.

Organizace výjezdu pro školy zajišťuje také MAS Královská stezka a dle výpovědí respondentů se pedagogové těchto výjezdů účastní. Lze to tedy považovat za substituci, nicméně realizace výjezdů nelze spojit s existencí MPI a přítomností ASZ v lokalitě.

Stáže do zahraničních škol se v minulosti uskutečnily u ZŠ Štáflova, konkrétně do Velké Británie a Dánska na týdenní pobyt; finančně byly hrazeny ze Šablon. Dle respondenta šlo však o administrativní zátěž (např. s letenkami, ubytováním apod.)²³. V Šablonách III se tato aktivita také vyskytuje a dle jednoho z respondentů má škola zahraniční výjezd v plánu.

Lze zhodnotit, že výše uvedené aktivity vhodně reagují na konkrétní problém uvedený v MPI a zároveň mají potenciál vést k uvedenému strategickému cíli; vzdělání patří mezi hlavní priority strategie rozvoje obce, město Havlíčkův Brod koordinuje proces zavádění inkluzivních opatření, zapojuje relevantní aktéry a komunikuje s veřejností. Aktivity specifických cílů jsou tedy zacíleny vhodně, nicméně tři aktivity nebyly realizovány, což snižuje naplňování strategického cíle. Velice kladně lze hodnotit, že došlo k navýšení kapacit školních družin po jednání s Krajským úřadem Kraje Vysočina, jelikož se jedná o běžný standard služeb, které by měly školy rodinám poskytovat.

²³ Daný respondent vyslovil potřebu projektového manažera, který by tyto činnosti měl na starost, příp. i jeho sdílení napříč základními a středními školami.



7. Zhodnocení rizik při plnění cílů (obecná rizika i konkrétní rizika v řešené lokalitě)

Daná kapitola pojednává o rizicích, která byla při přípravě dokumentu MPI předjímana, a hodnotí, do jaké míry se očekávaná rizika naplnila. V následující tabulce uvádíme seznam rizik, který byl uveden v textu MPI.

Tabulka 10: Rizika uváděná v MPI města Havlíčkův Brod pro období 2018-2020

Název rizika	Závažnost	Prevence (opatření k eliminaci rizik)	Odpovědnost
1. Nedostatek odborných kapacit k realizaci opatření	Vysoká	Komunikace s potenciálními partnery už před začátkem projektu, síťování, zapojení stávajících osvědčených partnerů.	Školy a zapojené organizace, manažeři projektu do výzvy KPSVL III
2. Nezáměr ze strany cílových skupin	Střední	Aktivní komunikace směrem k cílovým skupinám, zapojení médií.	Školy a zapojené organizace, PS Vzdělávání
3. Nedostatek finančních prostředků pro navrhovaná opatření	Vysoká	Sledování výzev, projektové Poradenství.	PS Vzdělávání, ASZ
4. Legislativní změny, změny podmínek dotací a již vyhlášených výzev	Vysoká	Konzultace kroků s poskytovatelem dotace, účast zástupců na informačních seminářích, spolupráce s ASZ a dalšími partnery.	Odbor rozvoje, PS Vzdělávání, Manažeři projektu do výzvy KPSVL III
5. Problémy v administraci projektů	Vysoká	Projektové poradenství ASZ poskytované lokálním konzultantem pro inkluzivní vzdělávání a expertem ASZ během přípravy a realizace projektů.	-
6. Nedosahování vytyčených indikátorů	Nízká	Včasný a průběžný monitoring realizace projektů – PS PI a ASZ.	-

Zdroj: MPI

Z uvedených rizik se většina nenaplnila nebo se naplnila spíše částečně. Pokud jde o první riziko, nedostatek odborných kapacit k realizaci opatření se projevil v tom, že se z tohoto důvodu školám nepodařilo realizovat některé zamýšlené aktivity ze Šablon, např. zavedení pozice koordinátora inkluze na škole. Dle výpovědi jednotlivých respondentů je nutné ve školách zaměstnávat stále více odborných kapacit.

Nezáměr ze strany cílových skupin aktéři hodnotili spíše jako nenaplněné riziko, jelikož se snaží o aktivní komunikaci směrem k cílovým skupinám. Nicméně i přesto budou existovat jedinci, kteří o dané činnosti nemají zájem.

Pokud jde o riziko nedostatku finančních prostředků, tomuto riziku se podařilo předejít při zapojení do výzvy č. 87 z IROP, z které byly čerpány finance na postavení budovy školky. Obec také na tuto činnost a na činnosti v MPI, za které zodpovídala, vyhradila dostatek



finančních zdrojů. Některé aktivity uvedené v MPI byly také bez finančního nároku, tímto došlo k eliminaci daného rizika.

Rizika legislativních změn lze dle respondentů ovlivnit z jejich strany pouze málo. Tudíž dané riziko hodnotili jako naplněné.

Pokud jde o riziko problémů v administraci projektu, tomuto riziku se podařilo předejít při zapojení do výzvy č. 87 z IROP na zřízení nové budovy MŠ při ZŠ Konečná prostřednictvím projektového poradenství poskytnuté KIV. Nicméně jiné projekty se v lokalitě neuskutečnily, přestože v lokalitě existovala potřeba např. uskutečnit semináře k metodice depistáže školním neúspěchem, zajistit stáže ke sdílení dobré praxe či navýšit úvazek pedagoga na kariérní poradenství, nebylo tak logicky možné poskytnout lokalitě další projektové poradenství. Dle respondentů bylo odmítnutí zapojit se do dalších projektů právě z důvodu administrativní zátěže, která se pojí s podáním i realizací projektu. Aktéři se vyjadřovali, že je pro ně již velká zátěž administrovat aktivity ze Šablon. Tudíž dané riziko lze hodnotit jako částečně naplněné.

Pokud jde o riziko nedosahování vytčených indikátorů, toto riziko se spíše nenaplnilo, což je patrné ze samotné tabulky plnění aktivit MPI.

8. Výsledný stav vzdělávacího systému a doporučení do budoucna

Klíčovým východiskem tvorby MPI je koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám, který je v Metodice KPSVL²⁴ definován jako „*zajištění adresnosti, koordinace, konzistence a synergie místních opatření sociální integrace založených na lokálních potřebách, která budou realizována prostřednictvím specifického mechanismu financování z prostředků ESIF*“. Zhodnocení výsledného stavu vzdělávacího systému se proto zaměřuje právě na ověření premis KPSVL a analyzuje, do jaké míry realizace opatření vycházejících ze strategického plánování splňuje preferované principy, jimiž je **adresnost, koordinace, konzistence, synergie**. Kromě uvedených principů je zde zhodnocena také **udržitelnost, kterou chápeme jako podmínku pro dlouhodobý efekt KPSVL**.

8.1 Adresnost / relevance

Z hlediska adresnosti a relevance²⁵ navazují jednotlivé strategické a specifické cíle na klíčové problémy identifikované ve strategickém dokumentu MPI. Aktivity u jednotlivých cílů MPI jsou jasně definované, včetně uvedení odpovědnosti za jejich plnění.

Respondenti však měli pocit, že dané aktivity v lokalitě dělají i bez spolupráce s ASZ. Tedy mimo oblast předškolního vzdělávání nebyly vyzkoušeny žádné vyloženě nové postupy.

²⁴ Metodika koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám. *Agentura pro sociální začleňování* [online]. [cit. 26. 7. 2021]. Dostupné z: <https://www.socialni-zaclenovani.cz/metodika-koordinovaneho-pristupu-k-socialne-vyloucenym-lokalitam/>

²⁵ Adresnost ve smyslu vhodného zacílení intervencí na hlavní problémy identifikované v MPI je řešena v kapitole 6 a jejich podkapitolách.



8.2 Konzistence

Konzistence znamená soulad kapacity intervence s potřebami cílové skupiny. Danou rovinu realizace MPI lze považovat za spíše naplněnou. Nicméně bylo by vhodné, aby se aktivity, které se nerealizovaly nebo se realizovaly pouze částečně, v lokalitě uskutečnily.

Je nutné také poznamenat, že lokalita neměla „velké problémy“ v souvislosti s inkluzivním vzděláváním jako některé jiné lokality, se kterými ASZ spolupráci zahájila. Téma inkluzivního vzdělávání je v lokalitě spíše dostatečně řešeno²⁶ školami i MAS²⁷, jejíž pracovní skupiny a jednání se místy duplikovaly s aktivitami ASZ v oblasti vzdělávání.

8.3 Koordinace a synergie

Ve městě Havlíčkův Brod nezávisle na projektu funguje spolupráce, koordinace a síťování místních aktérů v lokalitě především díky MAS Královská stezka. Respondenti spolupráci s MAS hodnotili velmi pozitivně²⁸. V lokalitě probíhají také pravidelné schůze ředitelů škol spolu se zřizovatelem. Někteří respondenti také ocenili zahájenou spolupráci a síťování díky setkávání v rámci PS Vzdělávání. Lze doporučit neustále pracovat na koordinaci místních aktérů v oblasti zavádění inkluzivních opatření a sdílení know-how v tomto směru.

8.4 Udržitelnost

Jak již bylo uvedeno výše, některé aktivity např. supervize v některých školách probíhají i v současnosti. Dle názorů respondentů se většina daných aktivit v lokalitě se uskutečňuje i bez spolupráce s ASZ. Lze tedy usuzovat, že většinu aktivit budou aktéři realizovat i po ukončení projektu OP VVV.

8.5 Shrnutí hlavních zjištění

K vyhodnocení MPI lze závěrem konstatovat, že pět strategických cílů přesně navazuje na problémy a tematické oblasti definované v MPI. Všichni oslovení respondenti znali MPI, jeho obsah z hlediska navržených cílů a aktivit. **Dle respondentů byl zájem naplňovat aktivity uvedené v MPI, díky tomu se většina aktivit realizovala.** V rámci průběžného vyhodnocení MPI bylo zjištěno, že většina aktivit, za které zodpovídalo město Havlíčkův Brod, byla realizována.

Nicméně dle názorů respondentů by se většina aktivit uskutečnila i bez jejich uvedení ve strategickém dokumentu MPI, jelikož aktéři jsou zvyklí zapojovat se do aktivit, které jsou financovány skrze Šablony. Tudíž lze říci, že dokument MPI podnítl mezi aktéry v

²⁶ V lokalitě funguje prevence vzniku sociálně vyloučených lokalit a v práci se sociálně ohroženými obyvateli (viz Škarka 2018: 9).

²⁷ MAS Královská stezka pro školy pořádá např. různé semináře na zakázku, workshopy. V minulosti MAS školám zařídila exkurzi do školy, která se specializuje na vzdělávání cizinců.

²⁸ MAS pro školy pořádá např. různé semináře na zakázku, workshopy. V minulosti MAS školám zařídila exkurzi do školy, která se specializuje na vzdělávání cizinců.



území změnu především v rámci předškolního vzdělávání (výstavba nové budovy školky) a také v tom, že došlo k zavedení supervizí na některých školách.

Respondenti mluvili celkově o zahájení spolupráce s ASZ v oblasti vzdělávání z důvodu výstavby Mateřské školy U Školy. Pokud jde o ostatní aktivity uvedené v MPI, respondenti měli pocit, že dané činnosti v lokalitě dělávají i bez spolupráce s ASZ. Tedy dle jejich názoru mimo investiční projekt spolupráce s ASZ přinesla málo nového.

Významnou roli v tom sehrála skutečnost, že lokalita nechtěla žádat o podporu u výzvy č. 02_16_039, protože se obávala administrativní zátěže, kterou příprava projektu i jeho realizace přináší. Aktéři se vyjadřovali, že je pro ně již velká zátěž administrovat aktivity ze Šablon. Tudíž na sebe již nechtěli vzít další takovou zátěž, zároveň KIV ani jiný pracovník AZS toto za ně nemohl převzít. Nicméně někteří aktéři se mylně domnívali, že ASZ toto za ně vyřeší. Tudíž, jak již bylo uvedeno výše, většina aktivit navržených v MPI, které byly navázány na strategické cíle, počítaly s financováním skrze Šablony.

Je také nutné dodat, že z pohledu konzultantek inkluzivního vzdělávání nebylo vhodné zahájit spolupráci s daným městem. Lokalita neměla „velké problémy“ v souvislosti s inkluzivním vzděláváním jako některé jiné lokality, se kterými ASZ spolupráci zahájila. Téma inkluzivního vzdělávání je v lokalitě spíše dostatečně řešeno školami i MAS²⁹, jejíž pracovní skupiny a jednání se místy duplikovaly s aktivitami ASZ v oblasti vzdělávání.

8.6 Doporučení

Poslední část zprávy se věnuje doporučením do budoucna, která vyplývají z hlavních zjištění evaluace. Snažili jsme se na zkušenost vyplývající ze spolupráce ASZ ve městě Havlíčkův Brod podívat komplexně.

Kromě doporučení adresovaných pro lokalitu Havlíčkův Brod, jsme stanovili také doporučení adresovaná samotné ASZ a také dlouhodobější systémová doporučení adresovaná MŠMT, ačkoli si uvědomujeme, že v posledním případě jde o relativně komplexní změny, které nelze prosadit snadno. Doporučení jsou tedy rozdělena do tří sekcí podle toho, komu jsou adresována (viz tabulky níže).

8.6.1 Hlavní doporučení pro lokalitu Havlíčkův Brod

ZÁVĚRY	DOPORUČENÍ
1. Pozice psychologa, který by byl sdílený pro více škol, nezajištěna. Nicméně z finančního rozpočtu obce je školám uhrazena psychologická intervence	Zajistit sledování využívání těchto intervencí, příp. formu podpory upravit
Pracovní místo psychologa nebylo obcí vytvořeno, nicméně z finančního rozpočtu obce je možnost školám uhradit psychologickou intervenci.	Lze doporučit, aby obec sledovala využívání úhrad psychologických intervencí školami, tímto dojde k zjištění efektivity opatření. V případě

²⁹ MAS Královská stezka pro školy pořádá např. různé semináře na zakázku, workshopy. V minulosti MAS školám zařídila exkurzi do školy, která se specializuje na vzdělávání cizinců.



	nižší efektivnosti lze opět doporučit zavedení pozice psychologa přímo na obci.
2. Některá opatření uvedená v MPI se nerealizovala, jelikož lokalita nepodala žádost v projektech OP VVV z důvodu administrativní náročnosti projektové žádosti	Zvážit zapojení se do projektů zaměřujících se na inkluzivní vzdělávání např. do výzev ESIF, než jen zapojení se do Šablon
Některá opatření, např. uskutečnění semináře k metodice depistáže školním neúspěchem či navýšení úvazku pedagoga na kariérní poradenství, se nerealizovaly, jelikož PS Vzdělávání nepodala žádost z toho důvodu, že by to pro ně bylo časově náročné administrovat i realizovat. Většina aktivit byla proto financována ze Šablon. V této situaci nebylo možné, aby MPI zahrnovalo inovativní přístupy, aktivity.	Lokalitě lze doporučit nerezignovat na možnost podání projektů do výzev týkajících se inkluzivního vzdělávání např. do výzev ESIF. Příp. oslovit osobu, organizaci, která by sepsání projektu, příp. i realizaci, měla na starost.

8.6.2 Doporučení adresovaná ASZ

Doporučení adresovaná ASZ včetně provázání se závěry jsou podrobněji formulována v procesní evaluaci. Pro úplnost zde opakujeme jen stručně nejpodstatnější z nich.

Nejdůležitější doporučení pro ASZ:

▪ Zvážit spolupráci výlučně s obcemi, které se potýkají s problémy v oblasti inkluzivního vzdělávání. ▪ Lokalitám přehledně vysvětlit roli a možnosti ASZ. ▪ Zajistit detailní provedení procesem zpracování projektové žádosti. ▪ Zajistit koordinaci témat souvisejících s inkluzivním vzděláváním v rámci pracovních skupin.

8.6.3 Systémová doporučení (pro MŠMT)

ZÁVĚRY	DOPORUČENÍ
1. Administrativně náročné žádání o personální pozice ze Šablon	Zajištění možnosti získání dostatečných finančních prostředků do rozpočtu škol, včetně volby výše úvazku na základě potřebnosti, nikoliv na základě striktně centrálně stanovených podmínek
Aktéři zmiňovali administrativní náročnost žádání o personální pozice (např. sociální pedagog aj.) ze Šablon. Školy také mohou čerpat omezený počet projektů ze Šablon a	Zajištění dostatečných a dlouhodobých finančních prostředků pro školy s možností úpravy výše úvazku na základě vyhodnocení potřebnosti samotnými školami.



musí zvolit tu podporu, která je pro ně prioritní a ostatní zkusit řešit ještě jiným způsobem. Jedná se tedy o suplování nedostatku běžných finančních prostředků, které běžné školy mají k dispozici. Navíc se jedná o nestabilní pozice vzhledem k jejich financování.

Zajištění monitoringu potřeb škol v oblasti potřeby sociální práce ve školách jako součást zajištění a poskytování kvalitního inkluzivního vzdělávání. Ukotvení sociálního pedagoga v zákoně č. 563/2005 Sb., o pedagogických pracovnících, novelizace souvisejících prováděcích předpisů a zpracování metodických materiálů, které vymezí kompetence, metodické vedení a náplň práce sociálního pedagoga na základních školách.

9. Zdroje a literatura

Město Havlíčkův Brod ve spolupráci s ASZ. 2018. *Místní plán inkluze města Havlíčkův Brod pro období 2018-2020*. Praha: Agentura pro sociální začleňování.

MŠMT. 2020a. *Výkazy S1 o mateřských školách*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

MŠMT. 2020b. *Výkazy M3 o základních školách*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

MUHB. n.a. *Strategický plán rozvoje města Havlíčkův Brod 2014-2024*.

Smatana, L. 2013. *Foto Havlíčkův Brod*. Český rozhlas.

Škarka D. 2018. *Vstupní analýza v oblasti vzdělávání města Havlíčkův Brod*. Praha: Agentura pro sociální začleňování.



10. Přílohy

Příloha 1: Harmonogram evaluace

Aktivita	Obsah činnosti	Datum
Desk research	sekundární analýza dat, zpracování dat z MŠMT	5-6/2021
Evaluační design	vytvoření evaluačního designu	5/2021
Tvorba evaluačních nástrojů	výběr a tvorba vhodných evaluačních nástrojů (dotazníky, scénář rozhovorů)	5/2021
Rekrutace respondentů	oslovení a domluvení termínů rozhovorů	5-6/2021
Sběr dat	13 polostrukturovaných rozhovorů	5-6/2021
Analýza dat	čistění dat, triangulace, kódování etc.	6-7/2021
Psaní výzkumné zprávy	formulace zjištění + doporučení	7/2021
Zpracování připomínek od ASZ	zpracování interních připomínek	7-9/2021

Zdroj: Vlastní